

Délvidék

Bácskai Napló
POLITIKAI NAPILAP
FELŐS SZERKESZTŐ: KÖNYA LAJOS.

MEGJELENIK	
5 nap délután vasár- és ünnepnap kivételével.	
Szerkesztőség és kiadóhivatal:	
Szabadka, IV., Rákóczi-út 20.	
Telefonszám 300.	
ELŐFIZETÉSI DÍJAK:	
Helyben hához-hordva	
egész évre	32-
fél évre	16-
negyed évre	8-
Videkre postán küldve	
egész évre	32-
fél évre	16-
negyed évre	8-

Teljes német bojkott Amerikában.

A m s t e r d a m, aug. 27. A Dally News szerint Wilson elnök lázas tevékenységet fejt ki, hogy a hadsereg és haditengerészet hozzátartozóit arra indítsa, hogy járuljanak hozzá a tengerészeti egyesület által a német cikkek ellen elhatározott bojkotthoz.

Jövőre biztosan döntés lesz?

P á r i s, aug. 26. A szenátus egyik tagja, aki a katonai bizottságnak is tagja, kijelentette, hogy emlékiratot nyújtanak be a parlamentbe az 1920. évi korosztály behívása ellen, mert az 1919. évben a döntés biztosan meg fog történni.

Antant bombák semleges területre.

B e r l i n, aug. 27. Augusztus 25-én kora délután 6 antant repülő bombákat vetett Luxemburg városára. Az eddigi jelentések szerint emberéletben nem történt kár.

Éhtifusz és kolera északi Oroszországban.

M o s k v a, aug. 27. Oroszország északi kormányzóságában a fluu határig, de különösen Pétervárott nevesek a kolera, hanem az éhtifusz is borzalmas módon pusztít. Igen sok faluban a lakosság hetenkint csak két font zabot kap, kenyeret egyáltalán nem. A marhaállományban óriási a pusztulás a takarmányhiány miatt.

Angol sikerek a Somme mellett.

London, aug. 26. A Reuter-iroda értesülése szerint az angolok elfoglalták a Somme folyótól délre, illetve északra Cabzt és Susanne helységeket s elérték a Montaubant és longuevallei erdőt.

Rovignóból Pólába.

Póla, aug. 27. Tegnap nyitották meg csendes ünnepséggel a Rovignóból Pólába helyezett kerületi törvényszék működését.

Franciaországban félnek a bolsevikizmustól.

Bern, aug. 27. Az unionisták pártvezére nyilatkozatot adott ki a franciaországi csapatokhoz, melyeket felszólít, hogy a bolsevikizmustól mentes politikai pártot alakítsanak. Nyilvánvalóan ilyen módon szándékozik biztosítani a szakszervezetek szeptember 2-ára Berybe összehívott ülésének sikerét, hogy az antant olyan szellemi munkásságot alakítson, amely az igazságos békéért küzd.

A jövő év hozza meg a döntést.

Genf, aug. 26. Párisi távirat szerint Foch tábornok emlékiratot adott be a parlamenthez, amelyben az 1920. évfolyam behívását azzal indokolja, hogy az 1919. év fogja meghozni a háború döntését.

Élelmezési csőd fenyeget?

Ugy mondják, hogy közepesen gyenge az ideai buza-termés. „Takarékoskodni kell, hogy kijöjjünk“. Volt fagy, volt forróság, volt jég, nem volt eső. Nem volt munkás, a meglévők nem tudták kellően művelni a földet“. Így szólnak a hivatalos közlemények.

Hát kell valamit mondani! Van is kevés igazság a dologban. Volt fagy, volt szárazság, de mindamellett kérdezzék meg az ország élése-kamrájának tulajdonosait, — a bácskai gazdákat, hogy mikor volt utoljára 12 q átlag-termésük; mert van vidék, ahol 18 q a termés. — Igen, a Bácskában az ideai buza-termés meghaladja az utóbbi évek közül akármelyiknek a buza-termését! Itt nem „közepesen gyenge a termés“, hanem „jó“! Ha pedig itt, meg a Bánátban jó termés van, akkor meg lehetünk elégedve. Amiat hallik, ott is jó termés volt.

Hol hát a bibi? Megmondom! — Ott a bibi, hogy az utóbbi évek alatt, de különösen ez utóbbiban a földesurak nagy része egyáltalán nem, vagy oly nagyon kevés kenyérmagvat termel, hogy az szinte nevetséges. A sziváci határban van pl. két nagybirtok, amelyek annyi gabonát sem termeltek, hogy min-tát lehetne küldeni a földmívelési miniszteriumba. Cirok, eukorrépe, tők, hagyma, cikória, stb. bőven található. A legszebb a dologban, hogy saját béresek és a gazda szükségletét is a rekvirált mennyiségből kell majd fedezni. — Nem nevetséges, hogy két bácskai földbirtok a község-házáról szerzi be a buzát?

Ők maguk mondják, hogy azokat nem rekvirálják, de köztudomású, hogy a gabonát igen. Katonáinknak nem kell a cirok, de kell a sörfőzdéknek; eukor nélkül is megél-nénk, de mit esinálnának a nagy gyárak; sőt ha tők meg hagyma helyett kenyeret kapnának, fogadok, sokkal szí-

vesebben mennének rohamra. Azt pedig mindnyájan tudjuk, hogy a cikória is a gyárnak kell. Tehát: gyár, gyár, közvetítő, gyár . . .

Oroszországban betiltották a vutkit, meg a többi szeszest italt; nálunk a nagybirtokosok termelik az ipari növényeket sörfőzésre, pálinkafőzésre, az emberek lerészegítésére. Haladunk! Ha némely családban már helyreállt volna a béke, mivel a múlt évi spiritusz, — melytől jobban berugtak mint a pálinkától, elfogyott, — kenyerünk oly kegyes, és a tavaly részben megromlott és egy halomra vitt terményekből készített spirituszt önti a vályukba: igyasok, amíg van!

Ma életkérdésről van szó és nem élvezeti cikkekről; tessék kenyérmagvakat termelni! Tudom, mennyire fontos, hogy mi is ipari növényeket termeljünk; de legelőször is kenyeret kellene szereznünk, — kenyeret a katonáknak, kenyeret az éhezőknek. — Mert, hogy a nagybirtokos mégis eszik, azt mondani sem kell! Párthare helyett talán jobb volna, ha odahatnánk, hogy a földbirtokost rászorítsák — hogy birtokának legalább egyharmadát kenyérmagvakkal, egyharmadát kapásnövényekkel vesse, illetve ültesse be, a többin aztán akár savanyu uborkát is termelhet! Ez nemcsak hogy ajánlatos, hanem életkérdés.

Aztán még valamit!

Máskor az u. n. prémiummal is ügyesebben lehetne bánni, illetve egészen el lehetne hagyni. Mert a gazda siet, learatja a zöld buzát, csak hogy prémiumot kapjon. A buza nehéz, itt a második prémium. Ezt a buzát zölden berakják egy nagy uszályba és mire rendeltetési helyére ér, nem a H.-T. veszi át, hanem egy zengzetes nevű gyár, amely készíti a „vutkit“. És mindehhez mit szólnak oda-főnn?

Krfi.

Kávéházakban kérje a „Délvidék“-et.

Igazságkereső, vagy mandátumkereső?

— A cucilisták népmentése. —

(Saját tudósításunk.) A demokratákon kívül mindenki tudja Szabadkán, hogy a szocialistáknak a hadisegélyes ügyekbe való ilyen óriási mérvű beavatkozására nincs semmi szükség. A város több tisztviselőjének nincs semmi más dolga, mint ezeket elintézni. Aztán ott van a Hadigondozó Hivatal is. Ennek is ez a dolga. De megértjük a cucilista beavatkozást, ha személyre vesszük az ezer koronás pártfillér-bevasalásokat és azt, hogy Kalmár pártelnök ur alighanem országgyűlési képviselő akar lenni Szabadkán.

Azt a nagy feltűnéshajhászat is mutatja. Mert ha a felszólaló bizottságban Kalmár és Törley urak között nézeteltérés van, azt nem ott intézik el, hanem Kalmár mindjárt a sajtóban támad, mivel akkor öt bátrabb embernek látják. Pedig ha csupán az igazságról van szó, akkor azt ott az ülésen kell elintézni, mert ott legalább lehet mindjárt orvosolni is a bajt. Látszik hát, hogy itt nem a bajok orvoslását tartják fődolognak, hanem a nagyhangú handabandázást. Nagyon helyes dolog, ha valaki jogos panaszok esetén a szegény hadisegélyesekért közbenjár. De az igazságot keresse és ne azt, hogy az ő pártfogoltjának, mivel már belépett a cucilisták közé, ha török szakad okvetlenül több hadisegélyt adjanak ezután, hogy könnyebben fizethesse a pártkasszáját.

Es kik akarnak itt elevenek és holtak fölött ítélkező bírók lenni? A szabadkai cucilistáknak azok a vezetői, kiknek igazgatása alatt nagyon gyakran megtörténik, hogy iparosokat bepörölnek 3-3 havi elmaradt pártilletéért, Mikor pedig elviszik a nyugtát arról, hogy ők már egyszer fizettek, akkor hebegve mondják, hogy igen, igen, kérem, a mult évről van szó. Mikor aztán a mult évi nyugtát is elő tudja mutatni az illető, akkor megint hebegnek és így felelnek meg: Ejnye, kérem, tévedés történt! Es ezt még a szabadkai általános ipartestülettel mint ilyenekkel is megtették.

Kár tehát annyira lármázni annak, akinek a háza ég. De legjobb, ha kiki a maga kapuja előtt söpör. A hadisegélyesek ügyét pedig majd elintézik Szabadkán is. Nagyon jól tudjuk, hogy igazságos panaszok is vannak, de az is bizonyos, hogy akinek jogosan szállítják is le a hadisegélyt, az egytől-egyig mind panaszodik ez ellen. Kell tehát ide egy kis emberismeret is.

A fiók-Vázsonyi.

Vázsonyi Vilmosnak, az első, de reméljük, hogy e polcon az utolsó — zsidó exminiszternek a fia, Vázsonyi János, írt egy cikket az „Egyenlőség“-be! Hova, kitérők? címmel...

Farkas Pál díszzsidó mintájára késhegyig harcra a kikeresztelkedés eszméje ellen. Nem akarok itt vitatkozni Vázsonyi Jancsika gimnazistával; hanem őt többet állít, egyet sem bizonyít azonban.

A többek közt azt írja: „Régi rágalom, hogy a zsidó gyáva. A háboru megmutatta, hogy a legbátrabb!” Igaza van a fiók exminiszternek. Nagy bátorság is kell gabonát kicsempészni Olaszországba, nagy bátorság kell papirbancsot és konzerv helyett homokot küldeni... stb. stb. ezekhez nem annyira bátorság, mint inkább arc kell, illetve ahogy Vázsonyi Jancsika nevezi, bátorság. Azt állítja a cikkírócska, hogy

Tolvajoknak biztatása

— Razzia az ócskapiacon. —

(Saját tudósításunk.) A szabadkai zsidóvásáron, mivel ritkán ellenőrzik, szinte hihetetlen állapotok uralkodnak. Nem is az óriási árak miatt, hanem mivel megrögzött tolvajokat és orgazdákat lát ott az ember nap-nap után, akik természetesen iparigazolvány és engedély nélkül adnak tul a kőnven szerzett helmikon és még helypénzt sem fizetnek.

Érdekesek egyébként a hatalmas árak is. — Egy bársony bunyevác szoknya 1100 korona, egy férfing 104 korona, egy rongyos nadrág 60 korona és egy ritka paplanlepedő 708 korona. Egy áttört damasztból való női ingért, amely abrosz volt azelőtt, — 104 koronát kért és kapott a gazdája.

De ez rendben is volna. Ha az üzletekben úgy sem kapni semmit,

itt kell venni valamit, hogy ne járjunk meztelenül. Csakhogy a tolvajokat nem szabad mintegy föl-biztatni arra, hogy lopjanak minél többet, mert itt ugyanis büntetlenül eladhatják.

Budapestben a rendőrség nap-nap után ellenőrzi a Teleki-téren ócska ruhával és egyéb ócska holmival kereskedő zugárusukat. A kirendelt rendőrök naponta átlag 10-15 engedély nélküli zugárust visznek be a rendőrkapitányságra, a hol a ruhákat elkobozzák, — őket pedig megbüntetik. A kapitányság eddig már több százezer korona értékű elkobozott ruhaneműt adott át a Népruházati Bizottságnak.

Szabadkán is ekelne egypár razzia Majd lenne olcsó ruha a rengeteg elkobzott áruból!

Mit kaptunk Galiciából?

A trachomás zsidók már a szemünket is fenyegetik.

(Saját tudósításunk.) A galíciai zsidók beözönlésekor sok minden óvintézkedést mulasztottak el és akkor csak azért nem emeltünk óvást ez ellen, mert szánalmat éreztünk irántuk. Azóta — sajnos — alaposan megváltoztatták érzelmeinket ezek a betolakodó idegenek, mert meggyőződünk arról, hogy nemcsak azok jöttek a nyakunkra, akiket az ellenség otthonukból kiűzött, hanem a háboru zürzavarát kitűnően kihasználó tudó spekulánsok is kivetették hálojukat Magyarországra.

Seregestől jött be ez a fekete, kaftános tömeg és behozta magával összes rossz tulajdonságait: seftelt, árut halmozott, felverte az árakat, kiszipolyozta az országot, sőt behozta papjait is, akik hamis okmányok gyártásával a katonai kötelezettség alól is kibujtatták hiveiket. Ezek előtt a megdöbbentő tények előtt már a zsidó sajtó sem hunyhatott szemét s akadt olyan is, amely kiűzésüket követelte.

A keresztény magyar nép türelmesen várta, hogy a már egy év óta felszabadított Galiciába visszazatelepítik ezt az országra káros és könnyen nélkülözhető elemet, de a kormány és a hatóság tehetetlennek bizonyult velük szemben, mert még ma is nagyon sokan élőködnek a magyar nép nyakán, sőt ezernyi ürügyel szinte lehetetlenné tették eltávolításukat. Ezért a hazai zsidóság egy részét is okolni lehet, mert nem voltak elég szemben elég óvatosak s a rokonság címén alaposan beugrottak és csak most kezdenek felocsudni, mikor a hazai zsidóság kereseti viszonyait és nem ópen

kifogástalan magatartását, ezek a betolakodott fajrokonok nagyon lerontották.

Erről a témáról már nagyon sokat írtak a lapok és mi is erélyes hangon követeltük eltávolításukat, de most, hogy Törökországból kitessékelt valódi palesztinai zsidókat is kaptunk, s a galíciaiak is nyakunkon ülnek és ha már ettől a tolvakodó fajtól megszabadulni nem tudunk, legalább a kormány és a hatóságok arról gondoskodjanak, hogy le nem nyuzható szokásaikon kívül legalább betegségeküket ne hozzák be.

A galíciai és a palesztinai zsidók egyik legáltalánosabb betegsége: a trachoma, az egyiptomi szembetegség. Alig van galíciai zsidó, aki ebben a betegségben ne szenvedne és ha ehhez vesszük közismert tisztátalanságukat, könnyen kiszámíthatjuk, hogy rövid idő alatt az egész magyar népet megfertőzik s olyan csapást mérnek reánk, amely ellen minden eszközzel védekezni kell. Megjegyezzük még, hogy a trachoma a zsidók közt azért olyan általános betegség, mert azt egymás között mesterségesen és üzletszerűen is terjesztik, hogy a katonai kötelezettség alól kibujjanak.

A háboru terheit annyira sanyaló Magyarországot óviák meg az újabb csapástól és a trachomás zsidókat kivétel nélkül mind szállítsák vissza — Galiciába és Palesztinába s az oda való „egészséges” zsidókat sem szabad hagyni, hogy tovább itt lebzseljenek és hogy teljesen kiszipolyozzák ezt a szerencsétlen országot.

Azért véreztünk annyit Galiciáért, hogy a trachomát kapjuk jutalomképpen?

Az ásványvíz, a bűdös hal és egy nagyvendéglős

— Igaz történet. —

(Saját tudósításunk.) A bácskai újságírók vasárnap délután megbeszéléseket folytattak szabadszervezetük megalapítása érdekében, utána pedig ősi bácskai szokás szerint vacsorát rendeztek Pali-cson, a Tumbász Lázó apánk által bérelt és olcsó árairól előnyösen ismert palicsi nagyvendéglőben. A menü nem fontos. Az újságírók tudvalevően szerény emberek, de egyik mégis kedvet kapott némi excentrikus eledelre és rendelt vala (vesztére) egy adag süllőt vajban. A süllő vajban meg is érkezett csekély (1 óra) várakozás után s jövetelét már megelőzte a — szaga. A süllő által megcsufolt újságíró meginterpellálta az étkefogót a szag irányában, mire ő kecsesen megszagolta és méla undorral kivitte. A szagos epizód nem hagyott súlyosabb nyomot s remélhető volt, hogy Lázó vendéglős üzleti reputációján nem üt esorbát a néhai, vajban uszó süllő, de a végzet utjai kiszámíthatatlanok. Fizetésnél némi nézeteltérés támadt Mayor József, az Ujvidéki Hírlap főszerkesztője és az u. n. főur között.

Az alsó tízezrekhez tartozó főur ugyanis csekély 9 koronák leszurkolásáért esedezett egy nagy üveg (mátfél literes) Krondorfi ásványvíz fejében. Erre a kissé vastagbőrű kérelemre Mayor a vacsora kiegészítéseképpen a Lázó vendéglőst kérte az asztalhoz (ami a leg-többe kerül) — Lázó indigálódva utasította az árdragítás vadját, és számlával akarta bizonyítani, hogy 5 K 40 fillért fizet, akkor pedig csak kérhet 9 koronákat. Egyébként kinyilatkoztatta, hogy ha nem tetszik, hát ne jöjjön ide vacsorázni. Mayor az ügyet természetesen a rendőrségre helyezte át annál is inkább, mert csekély 250 százalékos hadiadót akart Lázó apánk rajta bevasalni. Az ügyről ennyi elég is, de kötelességünk felhívni a városi tanács figyelmét a Vigadó árainak szárnyaló magasságára és az ételek rettenetes rosszására, amelyhez Lázó vendéglős faragatlansága egész stilszerűen illeszkedik. Lázó apánk a háboruban milliómossá szedte magát — ami ugy látszik nagyon gögössé tette, természetesen jótékonyág vagy más efajta jószokás nem terhel a lelket, de minek is az, — sőt még az sem, hogy sok évi sáfarkodása alatt legalább magyarul megtanult volna. Az ilyen faragatlan, és mérsékelt hazafiságu vitézeket máshol ki-seprözik. Itt még városatyja is lehet.

LIFKA-MOZI

Hétfő—kedd

Lilya Borelli

a szépség királynőjének fellépésével

Tünő napsugarak

egy főur asszony története 5 felvonásban.

Kezdeté 1/2 6 és 1/2 9 órakor.

Ünnepnap 3, fél 5, 6 fél 9 órakor

Eszik a szabadkai egények pénzét.

Új jótékonyági
rendelet és a város.

Magyarország egyik újabb rende-
letével régen vajdó, súlyos prob-
léma nyúl hozzá, dicséretes
intézkedéssel, de a megoldásban
tanulni. Az általános jóté-
kondás szervezéséről van szó,
amely szándékkal, hogy a min-
degy befolyó apró cseprő ado-
mányok, gyűjtések, műkedvelő elő-
adások, jövendelmű stb. országos
egyesületek és központilag
az Országos Hadigondozó Hivatal
szervezik velük, mert így sze-
regebb és célszerűbb módon
lehetővé tehető felhasználni, főként
a jótékony intézmény-
állításhoz.

Adományok központosításá-
na tehát szó s ez mindjárt
megyarázza azt is, miért kell
a városnak s nevezetesen Szabad-
kának is a rendelet intéz-
tést kifogásolnia. A szabadkai
egyesületek munkája, ma-
guk adakozása, ha csak nem
kellene valami országos akció-
ra szó, abból az intencióból
hogy az így rendelkezésre
kerülők annak a nyomon-
rű a fájdalmait fogják meg-
szüntetni, amely a mai városunk-
mi szemünk előtt szenved.
Tudni, hogy az egész jóté-
kondás csődtől mond, ha az ada-
mánya fogják látni, hogy ado-
mánya esetleg más, messze vi-
ve szívrognak, akkor, ami-
lünk is még rengeteg segí-
ség akad.

Önkéntes adományokból hi-
szintesen csinálni nem
hisz az állam tartózkodik
nyilvános vagy hadseregélyezési
szükségletétől, akkor az önkén-
tes adakozást meg kell hagyni
önkéntesnek, amiben az
foglaltatik, hogy az ado-
mánya a célra jut, amelyre az
szándéka.

A pillanatnyi tetszetősnek lát-
rendelet.
hisz volna helytelen a jóté-
kondás központosítása, de sem-
mi sem az államnál, hanem
a hatóságoknál. A helybeli
adakozása a helybeli
szükséglet kielégítésére fordít-
ják ezt az elvet fel akarják
adni, az egészen az elevenbe
erkölcsei és társadalmi jogot
szüntetik meg. — Igaz ugyan,
a rendelet kilátásba helyezi
az igények kielégítését is, de
előtérbe helyezte, amint a rendelet
lehetőleg, de ez bizony
garanciát nyújt a városnak.

.....
Smüle Abe és a honfiumi kö-
nyvtár. A múlt év nyarán nagy
számban soroztatták magukat
olyan egyének is,
nem odaváló illetőségűek, de
csak nem is laktak sohasem
itt. Sokan maguk helyeti rend-
előletre, de beteges embe-
rűk voltak sorozásra. Ezek
sorozott Steinmetz Smüle Abe
néni éves galiciai kereskedő
a defektívnek bekisértek a
közvetítéshez. Az egyik de-
fektív, hogy Steinmetz a
szóvalban négyszáz koroná-
értékűt veszteséget. E je-
lét alapján Steinmetz Smület
szüneteltetés miatt egy hónapi
szüneteltetés el.

NAPI HIREK.

— **Korossy Dezső beiktatása.** Vasárnap volt a beiktatása a sza-
badkai ágostai evangélikus egy-
ház új lelkészének, Korossy De-
zsőnek. A szép ünnepségen a be-
iktatási szertartást Wagner Gusztáv
Adolf ujjverbázi főesperes vé-
gezte és ott volt az ágostai evan-
gélikus egyház más tizenkét lel-
késze is. Korossy Emil, ki 33 évig
volt lelkésze a szabadkai egyház-
nak, meghatóan bucsuzott el hi-
veitől. Wagner főesperes hatásos
beiktató beszéde után az ifjú lel-
kész tartott egyházi szónoklatot.
Az újonnan beiktatott pap tisztel-
tetére délben bankett volt.

— **Országos tüzoltógyűlés.** Az
Országos Tüzoltó Szövetség szeptem-
ber 7-én és 8-án Győrben tart-
ja közgyűlését gróf Széchenyi
Viktor elnöklése alatt. A közgyű-
lésen az egész ország önkéntes
és községi tüzoltósága képviselte-
ti magát.

— **A kulai honvédenap.** Kula
község a hatos honvédek özvegy-
és árvaalapja javára honvédenapot
rendezett, amely a legszebb anyagi
és erkölcsi eredménnyel végző-
dött. Kula község hölgyei minde-
ment elkövettek, hogy az ünne-
pély minél sikeresebb legyen és
lelkés fáradozásuknak volt kö-
szönhető, hogy az ünnepély 4356
korona tiszta hasznot eredménye-
zett. A 6 os honvédek pótzászlóalj-
parancsnoksága a nagyszerű ün-
nepély rendezéséért ezúton is há-
lás köszönetet mond dr. Göthe
Frigyosné, dr. Kurecz Henrikné,
Prokecz Elekne urhölgyeknek,
Gutwein Fülöp főszolgabíróknak és
Kugler Béla jegyzőnek, akik a
legtöbbet fáradoztak az özvegyek
és árvákért.

— **Áthelyezés.** A vallás- és
közoktatásügyi miniszter Kálmán
Etelka tanárt Szabadkáról a szom-
bathelyi állami leányközépiskolához
helyezte át. Helyét a szabadkai
leánygimnáziumnál Kalmár Ilona
tanárnő foglalja el. A szabadkai
leánygimnáziumhoz bolyozták Hot-
mann Mátyás főcsei kir. kath. fő-
gimnáziumi tanárt is.

— **Katonák a lipcei vásáron.** A
kereskedelemsügyi m. kir. miniszter
értesítése szerint katonai szolgálato-
tot teljesítő azon egyének, akik az
idei őszi lipcei mintavásárt öhaj-
ják megtekinteni, amennyiben ké-
relmüket hatósági igazolás mellett
terjesztik elő a szeptember 3-ig
terjedő időben, arra szabadságot
nyerhetnek. A vonatkozó kérelem
szolgálati uton terjesztendő elő.

— **Nyelven koronás napszám.** A
verscei közgazdasági egyesület —
szülő- és borgazdasági szakosztá-
lyának hivatalos jelentése szerint,
a mezőgazdasági munkabérek me-
szes emelkedést mutatnak. — Így a
férfinapszám 40—50 korona, női-
napszám 30 korona. arató munká-
sok napszáma 70—80 korona volt.

— **Megállapították a visszatart-
ható alomszalma mennyiségét.** A m.
kir. földmívelési miniszter vala-
mennyi törvényhatóság első tiszt-
viselőjének rendelkezést intézett, a
melyben a szilastakaromány (szóna)
a tavaszi szalma és az alomszalma-
kioszték zár alá vételéről, fel-
használásáról és közszükségleti
előokra való igénybevételéről. Az
alomszalma-kioszték (az őszi ga-

bonaneműek szalmájának), vala-
mint az alom- (őszi) szalma töre-
kének és polyvájának igénybevételét
és a gazdasági és egyéb
szükséglet címén visszatartható
alomszalma mennyiségeket a követ-
kezőkben állapította meg: A gaz-
dasági szükséglet címén a folyó
gazdasági évre (1918. augusztus
1-től 1919. július 31-ig) minden
számos állat után összesen hat
métermázsas alomszalma vehető
számításba, illetve oldható fel a
zár alá. Ebből a mennyiségből
azonban mindig csak annyi vehető
számításba, illetve oldható fel a
zár alá, amennyi az igénybevételi
eljárás időpontjától a gazdasági
év még hátralevő idejére jár. —
Mindazon családok részére, akik
az igénybevétel alkalmával beiga-
zoltan egyéb fűtőanyaggal nem
rendelkeznek, 10 métermázsas ser-
téseknek és pedig kizárólag az
anyakocák részére abban az eset-
ben, ha a gazdaságban más alom-
pótló nincs, darabonként 1 méter-
mázsas alomszalma vehető számí-
tásba, illetve oldható fel a zár
alól. A dohánytermelők, illetve
dohánykertészet részére számítás-
ba vehető, illetve feloldható alom-
szalmamennyiséget az igénybevétel-
nél eljáró hatóság a helyi vi-
szonyoknak megfelelően állapít-
hatja meg.

— **Gyermekbarabé Palicsón.** F.
hó 29-én, esütörtökön délután fél
6 órai kezdettel a palicsi Vigadó
disztermében új műsorral gyermek-
barabé lesz. Belépőjegy ára 2 ko-
rona.

— **A katonai állatorvosok ma-
gángyakorlatot is folytathatnak.** A
földmívelésügyi miniszter közli a
polgármesterrel, hogy a cs. és kir.
hadügyminisztérium a katonai pa-
rancsnokságokhoz intézett rende-
letével elrendelte, hogy a katonai
szolgálatban álló okleveles állat-
orvosok a katonai érdekek sérelme
nélkül, magángyakorlatot folytat-
hatnak, illetve a polgári lakosság
által e tekintetben igénybe vehet-
ők. A rendelet az állattenyészté-
sre óriási fontossággal bír, mert
a csökkenő állatállomány mellett
a megbetegedéseknek, — az amugy
is kevés számú állatorvosok ka-
tonai szolgálata miatt — csak igen
kevés hivatásos állatorvos állott a
közönség rendelkezésére.

— **Leánygimnázium.** A vallás-
és közoktatásügyi miniszter a sza-
badkai felső leányiskola V-VII osz-
tályait további intézkedésig meg-
szüntette és ezzel az intézet telje-
sen leánygimnázium jellegűvé lett.
— Az idén még megnyílik a felső
leányiskola VII. osztálya és a ta-
nulók az iskolai év végén az érettségi-
hez hasonló — záróvizsgálatot
tesznek.

— **Köteles-e az eladó a dinnyét
meglékelni?** A maximális árak a
piscen új helyzetet teremtek,
különösen a görögdinnyénél, a
melynek kilója 92 fillér. Az el-
adó ennyiért adja, de nem lékei
meg s ha a dinnye éretlen, vagy
nem ehető, hiába viszi vissza a
vevő, az eladó nem fogadja vissza,
arra hivatkozva, hogy nincs
lékelés a maximális árnál. Tud-
kozottunk a rendőrségnél efelől és
azt a felvilágosítást kaptuk, hogy
erre nézve nincs szabály, az egész
meggyezéses dolog. Régen a léke-
lés nem volt probléma, amíg egy
egész görögdinnye 40 fillérbe ko-
rult. Ma azonban, mikor 3-4
koronáról van szó, ez a kérdés

nem érdektelen. Az eladót nem
lehet kötelezni a meglékelésre, de
a vevő meglékelheti azonnal és
ha a dinnye nem megfelelő, ak-
kor az eladó köteles visszavenni,
mert a rendeltetésnek meg nem
felelő áru elfogadására senki sem
kötelezhető. A rizikót az eladó
köteles viselni és nem a vevő.

— **A rokkantak segítése.** Az or-
szágos hadigondozó hivatal a rok-
kantak érdekében felhívja a pol-
gármester figyelmét arra, hogy a
rokkantak, a hadiárva és a hadi-
özvegyek gyakran fordulnak a hadi-
gondozó hivatalhoz azzal a kérés-
sel, hogy üzletük vagy vállalko-
zásuk körében szükséges áruk be-
szerzése tekintetében részesítse őket
erkölcsi támogatásban. Főképp oly-
kor aktuális ez, mikor a rokkantak
szatócs- vagy vegyeskereskedést
tartanak és a közfogyasztás céljaira
igénybe vett cikkek, áruk, anyagok
elosztása a törvényhatóság útján
történik. — A hadigondozó hivatal
ezzel kapcsolatosan felkéri a tör-
vényhatóságok első tisztviselőit, —
hogy a rokkantak és hadiözvegyek
ily irányú kérelmeit a lehető legho-
képest pártolón intézzék el.

— **Összeesett és meghalt az ut-
cán.** Özv. Bódis József 70 éves
kafaasszony tegnap délután a Jókai-
utcában, éppen a mentők előtt —
összeesett és meghalt. Holttestét a
mentők szállították ki a Bajai-
temető hullaházába.

— **Beiratások.** A szabadkai m.
kir. állami felsőleányiskolai és fel-
sőleányiskolai tanulók beiratása f.
szeptember 2-án, 3-án és 4-én d. e.
9-től 11-ig lesz; ezzel az alkalom-
mal a már előjegyzett V-VII. oszt.
tanulóknak is jelentkezniük kell.
Az előadások 5-én d. e. 8 órakor
kezdődnek. Az igazgatóság előre
figyelmezteti a szülőket, hogy a
leánygimnáziumba törekvő tanulók
már az alsóbb osztályokat is az
intézetben végezzék, mert csak így
juthatnak akadálytalanul a le-
ánygimnáziumi osztályokba.

— **A keleti zene.** Hangverseny
Nagybányán. „Az est műsora a
következő: 1. Élő sakkjáték 32
előkelő urileány közreműködésé-
vel. Az öltözékek teljesen stil-
szerűek lesznek s a reflektor kü-
lönöző színben világítja majd át
az előképeket.“

Itt álmélkodva kérjük: Hol
van most 32 urileány, akinek pa-
zar sakk-jelmazekre pénze volna?
Hiszen a harisnyát sem győzzük
javíttatni?

Megfelel rá a meghívó követ-
kező mondata:
„Sakkjáték alatt keleti zene
szól.“

— **Dr. Váli Dezső orvos szabad-
ságáról visszaérkezett és rendelé-
seit megkezdte.**

— **Beiratás a női felső keresk.
iskolába a zárdában szept. 2., 3.,
és 4-én lesz; 5-én Veni Sancte
törvényolvasás, osztályrendezés és
az előadások kezdete.**

x Kovács István tanár, magán-
tanítási tanfolyamát VIII. kör,
Láng-utca 59. sz. alá helyezte át.
(A Láng-utca a Kállay Albe-
r utcából nyílik.) A tanfolyamon
elfogadtatnak tanításra gimnázium-
ba és egyéb iskolákba járó tanulókat,
elsősorban leányok és magánta-
nulók.

Ablakos Jane a trafikban.

Gyitem. kirek, multkor, zedszer Szabadkára,
Hát látok trafikot sok ember mint várta.
Tebb ember kezibe altam in is sorba,
Aztán jó rendir ur zeresztete boltba.
Jaj, kirek in szipem istenbizon mondok.
A sok zember trafikpultnak nekirontot.
Civil is katona zesze-zisza montat:
„Rigen it már álom, kedves kisasszonk,
Nekem agya trafik, hadd menek
doigomra,
Hadd legyen már teli, zenyim pipa
gyomra.”
Szezin kisasszonkat leltem megsajnálta.
Mer szeginnek kezo feltonosan járta.
Tudom hegy fülibe zugta ed nád malom,
Szezikének fejit kinoxta fájdalom.
Csodálok nem kapja uri betegsigit,
Gondolok ez alat a zidgesiget.
Montam is inbenem: ha in királ vónék,
Eni fáradásot szipem mitlanolnék.
Aztám neki hadi aranmetáliát,
Is hozá ed derik, völegin daliát.

Közgazdaság.

A gyümölcs és zöldség legmagasabb ára. A zöldség és gyümölcs forgalmi intéző-bizottság szeptember 1-étől 15 éig a következő árakat állapította meg, amelyeket a viszontelárúró a fogyasztóktól a zöldség és gyümölcsért követelhet. Kelkáposzta 112 fillér kilenként, fejes káposzta 100 fillér, vörös káposzta 180 fillér, letisztított kara lábé 112 fillér, sárgarépa 104 tól 116-ig, petrezselyem 116-tól 126-ig, leves zöldség 30, répa levél nélkül 90, májusi retek darbenként 19-14, tormaa kilonként 250, egy fej galáta 16, fodros saláta 70, sóska 80, zöldborsó hüvelyes kilonként 184 szemes 360 (literenkint 220), zöldbab 216, vajbab 270 erfurti és makói vöröshagyma 154 másfajta vöröshagyma 142, fokhagyma 380, tölteni való zöldpaprika darabja 11 fillér, hegyes 3 fillér, paradicsom kilonként 100 salátának való uer-90, kovászos 100, ecetbe való 130, főzőtök 60, fajtinnye 96, közönséges 84, egy cső tengeri 24 fillér, elsőrendű öszibarack kilonként 380, másodrendű 220, nyári szilva 118, ringló 174, magbaváló 142, málna 360, nemes csmegealma 320-420, közönséges 180, kevert 116, csemegekörte 320-450 közönséges 20, dió vidéken 520, Budapesten 550, dióbél 21.50.

Szerkesztő:
BERKES MÁRK.

Nyomatott a kiadó tulajdonos, Szent Antal Nyomda és Irodalmi Vállalat mint szövetséges könyvnyomdájában Szabadkán, Rakóczi-utca 20. sz.

Mozgékényképszínház.

Korzó-Mozi műsora:

Hétfő—Kedd: **P. Menichelli** szépséges filmje, nagyszerű szerepe: **A lélek rabló.** Dráma 3 felv. Fényes pótműsor újdonságok.
Szerda—Csütörtök: **Maria Carminal** a főszerepben: **Mikor a halottak megszólalnak** Megkapó dráma 3 felv. férj fogás. Kitűnő vígjáték 3 felv.
Péntek—szombat—vasárnap: **A Babiria** vetélytársa, a világ leghíresebb olasz filmalkotása 20 ezer szereplő tűzhányk eredeti kitérőse, egész város pusztításával csodás látványosság. Bulvár híres regénye: **Pompei utolsó napjai.** kortörténelmi dráma 6 felv.

Csak hat napig!

CIRKUSZ

Renlow és Koczka Szabadkán, a gabona-téren.

Szerdán, augusztus 28-án este 8 kor fényes megnyitó diszelőadás

Jegyek a nagy tolongás elkerülése miatt a Denikó nagytöredékben előre válthatók.

Vasárnap 2 előadás d. u. 4 és este 8 órakor.

Egy Lakó ház eladó IV kör Király-utca 168 szám alatt. Bővebb felvilágítással szolgál a tulajdonos ugyan ott.

fogak és fog-sorok.

Valódi amerikai Különlegességek fogászati munkákban, aranyból és platínából, valamint arany- és platinafogak, koronák és hidék, ugyazint az ajkpadlás nélküli fogak. Fogzás teljesesen érszertelenítve és fogtömések (plombák) is.

Schäffer Géza vizsgázott fogtechnikus. Szabadka, Kossuth-u., Probes-ház. Telefon 56.

Használt tankönyveket

magas áron veszünk, vagy a mostani iskola évre szükségessékre becsereljük.

Papirspárga

csomagolásához, szálléközésre eredeti gyári áron kapható vizálló celloleze. Ajánlatos mielőbb beszerezni.

Tisztelettel

Lipsitz és Lampel

könyvkereskedése, antikvárium és papirspárga gyári raktára. Szabadka, Rudics-u. 14.

A világlítási rendelet

határozatait a fénykutatás osökkenése nélkül csakis

Tungstram félwattos lámpákkal

lehet betartani.

Használjon 25, 40, 60 watt fogyasztásu

Tungstram-lámpákat.

„Ferravin“ vasas chinabor.

Erősítő szer gyengélkedőknek, vérszegényeknek és lábadozóknak Étvágyat gerjesztő ideget erősítő s vért javító gyógyszer. Szám-alan orvosi ajánlás.

Szabadkán Kapható. Decsy Jenő úr gyógyszerertárában. Jelenlegi ára fél literes palaakonként 10 K. — A „Ferravin“ névre essék ügyelni.

Kocsis magas fizetéssel azonnal felvétetik.

Johannaszik vizgyárban Szegedi-út.

Ujságkihordó leány felvétetik a Délvidék kiadóhivatalában.

A budapesti Gyakorló Gyorsírók társaságának szabadkai hivatalos tanfolyamán, a Gabelsberger — Markovits-féle

gyors- és gépiró

iskolában augusztus hóban a beiratások a szeptemberben megnyitó fél éves kurzusra tartatnak.

Beiratások naponta:

Szabadka, VI., István-u. 75.

A moholi nagyvenezetés hiányában eladó

200 hektoliter

boroshor

eladó Andrassy szónál Petöfi-u. 20.

MENETRE

Budapestről érk.	délután 100
	éjjel 80
	120
Budapestre ind.	délután 100
	délután 120
	éjjel 110
	40
Zomberből érk.	délután 100
	éjjel 100
Zomborba ind.	éjjel 80
	30
Ujvidékről érk.	délután 70
	délután 70
	éjjel 100
Ujvidékre ind.	délután 14
	éjjel 80
	40
Szegedről érk.	délután 120
	éjjel 80
Szegedre ind.	délután 120
	éjjel 120
Cserevénka—Gombosról érk.	éjjel 80
Cserevénka—Gombosra ind.	éjjel 40
Zentáról érk.	10
Zentára ind.	40
Bajáról érk.	délután 90
	éjjel 90
Bajára ind.	70
	50
Bácsalmásról érk.	délután 70

A *-gal jellettek gyorsvona Az éjjeli idő: este 6 tól reg

Önkéntes árverés

A szabadkai 11037 és 25780 számú telekkönyvi betétek 6 és 8/1 helyrajzi számok alatt Láng János és neje Ketter nevére felvett ház és beltérek (Láng-féle Pilseni Sörháza) 1000 K. ki-kialtási árban a bekebelezett terheknek érintetlen maradás mellett a szabadkai kir. telekkönyvi hatóság felől 22 számú hivatalos helyiségében 1918 évi szeptember hó 10 napján délelőtt 9 órakor önkéntes bírói árverésén a legelőnyösebbnek el fog adatni. A közlelbbi feltételek a szabadkai telekkönyvi hatóságánál.

Dr. Balázs Ignác ügyvédi irodájában Ujvidéken tudhatók.

A legújabb egyházmegyei nyomtatványok postafordultával a

Szent Antal nyomdában

szerezhetők be